

А. О. Канцемал, студент (ХНУРЕ, Харків)

А. В. Сергієва, ст. викладач (ХНУРЕ, Харків) – науковий керівник

ГІБРИДНА ВІЙНА ТА РОЛЬ ПРОПАГАНДИ У НІЙ

Актуальність проблеми пропаганди та у гібридній війні полягає у тому, що одним з головних аспектів одержання переваги у гібридній війні є саме пропаганда у медіа. Крім того, конфлікт на сході України називають саме гібридною війною з Росією. Це актуалізує потребу більш ґрунтовного та розширеного дослідження вказаної тематики для всіх країн, тоді як для України ця потреба вже сьогодні є життєво необхідною з огляду на військову агресію Росії.

Мета статті – аналіз того, як поєднуються пропагандистські впливи з воєнними діями під час «гібридної війни» на прикладі війни Російської Федерації, яку вона розгорнула на Сході України. Мова йде про моделювання залежності між пропагандистськими повідомленнями в новинах *Russia Today* і активністю на лінії фронту проросійських сепаратистів, підтримуваних кремлівськими спецслужбами та російськими військовиками.

Раніше цю проблему досліджували

1. Горбулін В. П., український політик, учений, державний діяч. Доктор технічних наук, професор, академік Національної академії наук України. Радник Президента України (з 1999), директор Національного інституту стратегічних досліджень (2014–2018).

2. Юськів Б. М., Доктор політичних наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики Рівненського державного гуманітарного університету

3. Хомич С. В., Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики Рівненського державного гуманітарного університету.

Під час вивчення даної теми ми зіткнулись із необхідністю визначити особливості «гібридної війни» в Україні. Визначень «гібридної війни» в літературі є чимало. Мабуть, найчастіше означають «гібридну війну» як різновид асиметричних дій, які здійснюються на трьох полях бою: у зоні воєнного конфлікту; серед власного населення; у просторі міжнародного співтовариства. Коротко можна записати: гібридна війна = партизанські дії + сучасні технології. При цьому повинна виконуватися важлива умова – спільне використання засобів військових і невійськових, а також пропагандистських ресурсів на стратегічному, операційному і тактичному рівні конфлікту. Аналізуючи російський досвід «гібридних воєн», можна виділити три групи ключових компонентів, які співвідносяться із заходами в рамках «гібридних воєн»:

1) традиційні військові засоби (використання регулярних військових підрозділів та озброєнь, а також сил спеціальних операцій);

2) квазімілітарна діяльність (створення і підтримка незаконних збройних формувань, підтримка та радикалізація сепаратистських рухів, формальні й неформальні приватні військові компанії);

3) операції немілітарного впливу, насамперед спеціальні інформаційні операції та «активні заходи» (у тому числі економічний тиск, операції в кіберпросторі, дипломатія, маніпуляції інформаційним простором).

Узагальнюючи, можна виділити наступні властивості «гібридної війни» [1; 2; 3]:

- ведення воєнних дій за допомогою сучасної військової техніки і мобілізаційних методів;
- поєднання елементів нерегулярної війни (партизанські дії), громадянської війни, штучно спричиненого заколоту (повстання), а також сепаратизму і тероризму;
- активне використання нелегальних збройних формувань (бойовиків);
- поєднання чотирьох різновидів агресії: традиційної, нерегулярної, терористичної й кібернетичної;
- ведення війни без офіційного оголошення війни;
- дозволяє агресору офіційно залишатися поза конфліктом, даючи можливість тим самим цілком або частково уникнути відповідальності за ініційовану ним війну;
- важливе місце відводиться операціям в кіберпросторі, а також економічним діям, психологічним та інформаційно-пропагандистським кампаніям і т. п.

Предметом дослідження стала «гібридна війна», яку веде на Сході України Російська Федерація. Особливістю «гібридної війни» є те, що в ній нарівні з військовими ресурсами активно використовуються ресурси невійськові, насамперед пропагандистські. Дослідження має на меті аналіз зв'язку між інтенсивністю бойових дій сепаратистів, підтримуваних російською армією і спеціальними силами РФ на Сході України, з одного боку, і пропагандистськими повідомленнями російських медіа, з іншого боку. Доведено, що російська медійна пропаганда має значно більший вплив на активність сепаратистів, ніж міжнародні заходи, які безпосередньо стосуються врегулювання російсько-українського конфлікту. Побудовано модель множинної регресії, яка демонструє, як середньоденне за тиждень сумарне число обстрілів ЗСУ з важких озброєнь плюс пострілів з ручної зброї з боку сепаратистів залежить від частоти появи певних слів у новинах Russia Today протягом тижня.

Література

1. Detering hybrid warfare: a chance for NATO and the EU to work together? // NATO Review. – 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nato.int/docu/review/2014/Also-in-2014/Detering-hybrid-warfare/EN/index.htm>;
2. Hoffman F. G. Hybrid vs. Compound war. The Janus choice: Defining today's multifaceted conflict / Frank G.Hoffman. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://web.archive.org/web/20100917155357/http://armedforcesjournal.com/2009/10/4198658>;
3. Wojna hybrydowa. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cosiezatymkrwie.com/wojna-hybrydowa>;
4. Горбулін В. Гібридна війна: все тільки починається... / В. Горбулін // Дзеркало тижня. Україна. – 25 березня 2016. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/internal/gibridna-viyna-vse-tilki-rochinayetsya.html>.

Е. А. Коваленко, канд. філос. наук, доцент (*ХНУРЕ, Харків*)

О. Ю. Явтушенко, студент (*ХНУРЕ, Харків*)